

דברי תורה והסלידות

י"ל ע"י מכון אהל אברהם

להוצאת ספרי מודינו הרב הגאון ר' אברהם בן ציון ביער שליט"א

רב דשכונת ריב"ל ב"ש

פרשת תז"מ
שבת ר"ח
א' אייר
תשפ"ג לפ"ק
גליון ת"ה
שנה ט'

לעי"נ הגה"צ מוהר"ר מאיר רפאל ב"ר ניסן זצ"ל

קול השיעורים
ממורינו הרב שליט"א
073-371-8218

מקוה ישראל ה'

טהרה מטומאה חוק הוא

לטהרה אף אהלים (פירש"י: בתי מדרשות) מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות" (ברכות, טז ע"א)

וכן כתיב בתנא דבי אליהו רבה (פרשה יט) על הפסוק מה טובו אוהליך יעקב וגו' (במדבר כ"ד ה'), וכי מה טיבן של נחלים אצל בתי מדרשות, אלא מה נחלים יורדין בני אדם לתוכן כשהן טמאין, וטובלין ועולין מתוכן כשהן טהורין, כך בתי מדרשות בני אדם נכנסין לתוכן כשהן מלאין עונות, ויוצאין מתוכן כשהן טהורין, (ובילקוט שמעוני בפרשת בלק, רמז תשעא, הגירסא ויוצאים מלאין מצות) לכך נאמר מה טובו אוהליך יעקב כנחלים נטיו.

"מקוה" ישראל ה'"

ובדגל מחנה אפרים בפרשתינו (וכ"כ נמי בפרשת פינחס) מבאר שכל שלשה דברים הנ"ל מרומז בפסוק "מקוה ישראל ה'", שמרומז שם השלש דברים של טהרת הנפשות, "מקוה" מטהר מכל טומאה, "ישראל" הוא מי שהוא במדרגה גדולה הוא ג"כ מטהר הנפשות, "ה'" נקרא הבתי כנסיות ובתי מדרשות.

מטבילין לתרומה אבל לא לקודש

ובזה הוא מפרש מה דאמרו חז"ל (חגיגה כ'): חומר בקודש מבתרומה, שמטבילין כלים בתוך כלים לתרומה, אבל לא לקודש, וז"ל: יש לומר הרמז, כי ידוע ישראל נקראים "כלים", וידוע ישראל נקראים ג"כ "קודש" כמו שנאמר קודש ישראל לה' (ירמיה ב', ג'), היינו נשמות של ישראל, וחומר בקודש, פירוש דחומר הוא לשון חיבור, כמו היה דורש כמין חומר (קידושין כ"ב ב) דפירושו צרור, עי"ש, והיינו שיש מעלה בקודש היינו "ישראל" כשהם "מחוברים" ונאגדים להצדיק, והצדיק מקושר להקב"ה ונעשה כלי טהור, לפיכך נעשה הם טהורים, וזה הרמז בהמשנה, שמטבילין כלים בתוך כלים שהצדיקים שבהם נעשו כלי טהרה, לטהר בתוכם המקורבים להם, ונעשו להם בחינת מקוה טהרה, וזה רק "לתרומה" היינו מי שעושה עצמו לבוש וכלי אל הצדיק "שירים אותו", אזי מתטהר כנ"ל, אבל לא לקודש, היינו מי שאומר שהוא בעצמו קודש, והם המתפלגים ומתחלקים מן הצדיקים כמו עדת קרח שאמרו כי כל העדה כולם "קדושים" וגו' ומדוע תתנשא וגו' (במדבר ט"ז, ג') לכן לא היו יכולים משה ואהרן להרימם ולטהרם, וירדו חיים שאולה, ונאבדו הם וכל אשר להם ורכושם, משא"כ לזוכין ומדבקין עצמם לצדיקים ונעשו להם מלבוש ומרימים אותם.

יעזור השי"ת שנוכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, ע"י שלשה דברים הנ"ל, המקוה, הצדיקים, והבתי מדרשות, ועי"ז יושפע שפע רב עלינו ועל כל ישראל אמן.

ברמב"ם הלכות מקוואות (פרק יא הלכה יב) כתב וז"ל: שדבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן, ואינן מדברים שדעתו של אדם מכרעתו והרי הן מכלל החוקים, וכן הטבילה מן הטומאות, מכלל החוקים הוא, שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים, אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכוננת הלב, ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל.

טהרת הנפש, תלוי בכוננת הלב

ומסיים הרמב"ם שם, וז"ל: ואעפ"כ רמז יש בדבר, כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שטבל טהור, ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר, כך המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות, שהן מחשבות האון ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת, טהור, הרי הוא אומר וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם מכל טומאותיכם, ומכל גלוליתם אטהר אתכם. וכיון שבא במימי החסד, ששרשו בחכמה מיד אדרכי, השם ברחמיו הרבים מכל חטא עון ואשמה יטהרנו אמן, עכ"ל"ק.

חולי הנפש כחולי הגוף

ועי' עוד ברמב"ם בהלכות דעות (פרק ב הלכה א) שכתב וז"ל: שחולי הגוף טועמים המר מתוק ומתוק מר, ויש מן החולים מי שמתאוה ותאב למאכלות שאינן ראויין לאכילה, כגון העפר והפחם, ושונא המאכלות הטובים כגון הפת והבשר, הכל לפי רוב החולי, כך בני אדם שנפשותיהם חולות מתאווים ואוהבים הדעות הרעות, ושונאים הדרך הטובה, ומתעצלים ללכת בה, והיא כבידה עליהם למאד לפי חליים, וכן ישעיהו אומר באנשים הללו הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור לחושך שמים מר למתוק ומתוק למר (ישעי' כ' ה), ועליהם נאמר העוזבים ארחות יושר ללכת בדרכי חושך (משלי ב' יג).

רפואת הנפש ע"י החכמים

ומה היא תקנת חולי הנפשות, ילכו אצל החכמים, שהן רופאי הנפשות, וירפאו חליים בדעות שמלמדין אותם, עד שיחזירו לדרך הטובה, והמכירים בדעות הרעות שלהם, ואינם הולכים אצל החכמים לרפא אותם עליהם אמר שלמה, חכמה ומוסר אוילים בו (משלי א' ז).

הבית מדרש מטהר

וחז"ל אמרו לנו במסכת ברכות (טו: טז) ואמר רבי חמא ברבי חנינא: למה נסמכו אהלים לנחלים, דכתיב: כנחלים נטיו כנגות כנחלים נטיו כנגות עלי נהר כאהלים נטע וגו', לומר לך: מה נחלים מעלין את האדם מטומאה

פניני הפרשה

ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא.

והנה נודע כי כל צדיק וצדיק אינו מאמין בעצמו ושפל בעיניו מאוד, ורואה בעצמו שלא נגע עדיין בעבודת השי"ת האמיתית, ובפרט על פי מה שמקובל ממרן הבעש"ט זצלה"ה שכל מה שאחד רואה בחבירו, הוא פגם שפגם בעצמו, והוא כמראה הלטושה שאדם הרואה, רואה את עצמו. וכמעשה שהיה שראה הבעש"ט פעם אחת באחד שחילל שבת וציער עצמו מאוד על זה, כי אמר שבוודאי גם הוא פגם בפגם זה, ופשפש במעשיו עד שמצא שהשתמש את עצמו בתלמיד חכם, והתלמיד חכם הוא בחי' שבת, ונמצא שפגם גם כן בחילול שבת דקה מן הדקה, כמבואר כל זה בסה"ק.

ונמצא כאשר הצרוע בא אל הכהן שיטהר אותו, והראה לו נגעו ופגמו שפגם, אז הכהן בעצמו נעשה שפל בעיניו מאוד, באמרו כי בוודאי גם הוא פגם בכל זה, דאם לא כן מאין בא זה להראותן כל אלה וכנ"ל, ובכח זה שהכהן עצמו שב בתשובה לפני השי"ת ונכנע לפניו ית', על ידי זה ממשיך גם להצרוע הבא אליו טהרה רוחניות, ורואה בשפלותו ומתחרט על גאותו שנתגאה שעי"ז בא לו הנגע, ואז טהור הוא.

וז"ש הפסוק 'וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו', ר"ל שרואה בבשרו של הכהן עצמו כסתה הצרעת, ור"ל שרואה שגם הוא בעצמו אין לו עדיין שום אבר מתוקן כראוי, ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום, ונכנע מאוד על זה לפני השי"ת, ומתחרט ושב אליו בכל לבבו ובכל נפשו, ואז וטהר את הנגע וגו' טהור הוא, ר"ל שבכח זה ממשיך ג"כ הטהרה אל הצרוע הבא אצלו, וממשיך עליו הרחמים עליונים.

זאת תהיה כו' (יד, ב). הדנה זה הוא כלל גדול הצנע לכת עם אלהיך, שכל דרכיו של אדם צריך להיות בהצנע, כי כשאדם עושה דבר בהתגלות בקל יכול לבא לידי פניה וגדלות בעבודתו אבל בהצנע אינו יכול לבא לידי פניה, כי אין אדם רואהו אך זה הוא באדם שרוצה לקרב עצמו לעבודה צריך לילך בהצנע אבל הבעל תשובה שעשה עבירה בפרהסיא כמו לשון הרע או שאר עבירות בהכרח תשובתו גם כן בפרהסיא, כי כבולעו כך פולטו כלומר כבליעת האיסור שנבלע בו כן צריך לפלוט אם עבר בסתר יעשה תשובה בסתר ואם בגלוי ופרהסיא צריך תשובתו גם כן להיות בנגלה ופרהסיא אבל איך יעשה תשובה בפרהסיא פן יבא לו איזה פניה בתשובתו חס וחלילה ויפסיד הכל חלילה, תקנתו שילך אצל הצדיקים השלימים ואז בודאי ינצל מהפניות, כי היצר הרע אין בו כח לשלוט שם במקום הצדיקים וגם זאת שאינו באפשר לבא לו איזה פניה בראותו מעשה הצדיקים שהוא רב מאד יחרד לבו בקרבו לאמר איך אתגאה במעשיי נגד מעשה הצדיקים

וזהו זאת תהיה תורת המצורע (יד, ב). שפירוש מוציא רע שדבר לשון הרע זאת תורתו ביום טהרתו, פירוש צריך לטהר עצמו לעשות תשובה בפרהסיא ובגלוי כיום שהוא גלוי מפורסם, ואם תאמר שמה יבא לו איזה גדלות מזה כנ"ל לזה אמר והובא אל הכהן, תקנתו שילך אצל כהן הוא הצדיק הגדול העובד ד' באמת וזה ימנעהו מכל פניה בראותו מעשה הצדיקים אשר צדקות אהב ואז ישר יחזה פנימו.

נועם אלימלך

במדרש רבה (ויק"ר פט"ז ד') זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד ב), זה שאמר הכתוב (תהלים ז טו) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי. נ"ל על פי הגמרא בעירוכין (דף ט"ו ע"ב) מאי תקנתיה, יעסוק בתורה שנאמר (משלי טו ד) מרפא לשון עץ חיים וכו'. והנה דעת לנבון נקל דרפואה היא אם שב ומתחרט ועוזב מכאן ואילך, אבל במחזיקי בחטא אין לו תרופה, כי גם תורתו לא לרצון כל זמן שעומד ברשעו, והבן. והנה נוכל לפרש הפסוק זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו, כי כבר נדרש (שם שם ויק"ר פט"ז א') המצורע המוציא רע דהיינו בעל לשון הרע. והיינו זאת תהיה תורת המצורע כי המוציא רע יתקן על ידי התורה, וכונתו בזה למ"ש בספר בנין אריאל. ולפי זה שמא תאמר שהתורה הרצועה לדבר תמיד לשון הרע ויעסוק בתורה, לכך נאמר בטהרתו, ר"ל כשמטהר עצמו ושב ומתחרט ומקבל על עצמו שלא לעשותו, אז הוי תיקון על העבר בעסק התורה, מה שאין כן כשעומד במרדו והוי כטובל ושרץ בידו, אז אין חפץ בתורתו. ועל פי זה יתבאר המדרש הנ"ל זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו כמ"ש, אבל שלא בטהרתו לא, ועל זה אמר הדה"ד ולרשע אמר אלקים וגו', והבן, ר"ל דהכתוב ביאר מה שחסר כאן לרשע אמר וגו', ואם כן אין נחת רוח בתורתו ואינה מכפרת כי אם ביום טהרתו, והבן כי נכון הוא בס"ד.

זאת תהיה תורת המצורע וגו' והובא אל הכהן. יל"ד הול"ל ובא אל הכהן כי מעצמו יבא אל הכהן לטהרתו. אך הנה כתיב ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם. ר"ל כי אמנם כל מחלה וכל נגע אשר בעולם הנה עיקר רפואתו בתורה אשר הוא דבר ה' ובדבר ה' שמים נעשו וכל העולם נברא בתורה לכן שורש הרפואה הוא ג"כ בתורה. והנה הצדיק העוסק בתורה לשמה זוהי לדברים הרבה ונהנים ממנו כו' הוא הרופא נאמן ע"י התורה אשר יצאו מפיו ופרי צדיק לחיים. ועד"ז אמה"כ זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו ר"ל יום טהרתו הוא בהתורה וממנה רפואה תעלה לכל מחלה ולכל נגע צרעת ולזה צריך אל הכהן הוא הצדיק הדור שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו והוא הנקרא כהן ממשיך החסד' בעולם ועל כזה אמרו בגמ' מובטח אני בו שיהי' מורה הוראה בישראל מאי רבותא בזה שיהי' מורה הלכה מש"ע. אך הכוונה שיהיה מורה דרך הקודש לעמו בני" להמשיך עליהם שפע קדושה וברכה וטובות העליונים הוא המורה הוראה בישראל כמ"ש להורות ביום הטמא וביום הטהור. פי' זה הנקרא מורה הוראה אשר ע"י תורתו שמורה ביום הטמא מגיע את האדם ליום הטהור להטהר לפני ה'. וכמו שידענו זה מצדיקי הדור שלפנינו שע"י תורתם המשיכו השפעות טובות ורפואה בעוה"ז וכן הדבור יקר של הצדיק בד"ת מרפא מיד והש"י שולח ד"ת בפיו לרפאות תעלה לכל הצריך לו. כנודע זה המעשה מהרב הקדוש איש היהודי זלה"ה מפרשיסעחי שהי' בעירו בית כזה אשר לא טהור ופעם גברה עליהם המחלה מאד ר"ל ויבואו ויצעקו אליו. אז נפל ד"ת בפיו ברמזים וגימטריאות ואחר תומו ד"ת הלזה שאל אם הגימטריאות נכונים עליהם בחשבונם אז נתרפאו ויהי כן. וזהו שאמה"כ ישלח דברו וירפא' ישלח דברו להצדיק וירפאם. וז"ש זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו כי טהרתו תלוי בתורה. והובא אל הכהן. פי' הובא הדבור אל הצדיק אשר ע"י הדבור שלו בד"ת מרפא לנפש בני" ויטהרו כנ"ל. והבן:

תפארת שלמה

שיעורי הלכה

ממורינו הרב שליט"א

ברכת אילנות / חלק ג

היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך ברכת האילנות, בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם.

א. שאלה: האם נשים צריכות לברך ברכת האילנות או שזה נקרא מצות עשה שהזמן גרמא.

תשובה: יש אומרים שנשים אינן חייבות בברכת האילנות ואין להן להדר לברך ברכה זו, אלא אם יודמן להם לראות אילנות המלבלבים תברכנה, ויש אומרים שנשים תברכנה ברכת האילנות.¹

ב. שאלה: האם מברכין על האילנות שבתוך העיר, או צריך לצאת לחוץ העיר.

תשובה: י"א שצריך לצאת חוץ לעיר וי"א שמותר אפי' בתוך העיר וכן ההלכה שמותר אפי' בתוך העיר.

¹ השל"ה (כשער האותיות אות ק' קדושה) המג"א, וכן במ"ב בס"י תכ"ו משמע שהיו מצות עשה שהזמן גרמא. ע"ש

² הטורי אבן מגילה (ה'כ) כתב דמאחר ולא קבוע זמן מוגדר לברכת האילנות אלא תלו זאת בזמן פריחת רוב האילנות שהוא במקרה בחודש ניסן לא חשיב בכלל מצוה שהזמן גרמא.

ועיין בתשובות והנהגות (פרך א סימן קצ) שעיקר הברכה נראה שאין זה חובה לחפש אילנות ולברך, שזהו רק מדת חסידות, אבל מדינא רק מי שראה חייב לברך, וכמשמעות לשון הגמרא בברכות מ"ג ע"ב דאיתא "האי מאן דנפיק" ביומי ניסן וחזי אילנא דקא מלבלבי אומר ברוך שלא חסר וכו', ומשמעות הדברים דאין חובה לחפש אחריהם אלא שעל הרואה הוא מצוה לברך, ומדת חסידות הוא לחפש אחריהם לשבח ולהודות להשי"ת על הבריאה המתחדשת וכמ"ש, ועפ"י סוד יש בזה תיקון לנשמות המגולגלים, ולנשים נראה שאין הידור לחפש ולצאת שכל כבודה בת מלך פנימה, (עיין כעין זה בחתם סופר בסוגיא דכיתה גבי נר חנוכה), אבל אם ראתה תברך שאין לנו יסוד לפוטרים, ותברך בצניעא ולא כהמון עם ביחד, ועי"ש שמביא שכבר צווחו גדולי ישראל על מנהג תשליך שמתאספים נשים ואנשים ביחד, רק נשים בפני עצמן יברכו ויזכו לשכר ברכה חנינה כברכה זאת שתיקונה רב, ואין חיוב עליהו לצאת אבל אם רואה תברך ותזכה בכך וכמ"ש, ונאה הדבר ויאה לה לקיים גם מצוה זאת דברכה על האילנות. וכן פסק בבאר שרים (חלק ה' סימן ל') דלא הוי מצות עשה שזמן גרמא.

³ כ"כ הבעל הלכות גדולות, ובפסקי רי"ד (ברכות מג) כתבו, האי מאן דנפיק "לדברא" וחזי אילני דמלבלבי וכו'.

⁴ עי' בלשון הרמב"ם (פ"י ה"ח) וז"ל: היוצא לשדות או לגינות ביומי ניסן וכו' משמע שאפילו בגינות שבתוך העיר, וכ"כ במעשה רוקח שם שדיברו בהוה, וגם בספר פרי האדמה (ח"א דף כט סוף ע"ד) דייק כן מדברי הרמב"ם, שאפילו היו הגינות תוך חצרו וראה בהם אילנות פורחות מברך עליהם.

סיפור

והאמהות, בני תשחורת וזקנים באים בימים. אך כאמור, הקרבן הגדול ביותר נגבה מן הטף. ויהודים בעת כזאת "אגודים בצרה לשפוך תחניה". ושופכים לב דוויון לפני בוראם ויוצרים שיאמר למלאך המשחית הרף. ברם, למרבה הצער והחרדה, לא זו בלבד שחרב המשחית לא הושבה לנדנה, עוד היתה הולכת ומתגברת ומכה על ימין ועל שמאל, ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו, עד שכשל כוח הסבל. יהודי אליק חששו כי עוד מעט לא יישאר מהם שריד ופליט. תקוה אחת נותרה להם וקיננה בלבם: צדיק גדול שכן בקרבם, רבי צבי אריה המפורסם בכינוי "רבי הירש לייב אליקר", תלמידו המובהק של הרה"ק רבי יחיאל מיכל, המגיד מזולוטשוב. רבי הירש לייב ידוע היה בכח התפילה הגדול שלו, התחילו יהודי אליק נוהרים לבית הצדיק ביום ובלילה. בכיות האמהות ששכלו את עולליהן במגיפה, קרעו את לבו הטהור לגורים. נשים שאבדו שנים ושלושה צאצאים, עמדו ויללו בחדרו כשהן מתחננות "והיה המחנה הנשאר לפליטה".

אליק מלאה בכי וצווחה כי אין בית אשר אין שם מת. ואחרי העוללים שנפלו שדודים, ומכסת הקורבנות הגדולה נגבתה מהם, הגיע גם תורם של האבות

לפזר אותם במחזוריותנו. מאז, כידוע לכם, פסקה המגיפה אצלם והחלה להשתולל אצלנו!"

ההמונים המוסתים והמשולחים החלו קוראים קריאות גנאי כנגד היהודים כולם ובפרט כנגד ה"צדיקא" שכישר את המטבעות. הם צעדו אחרי הכומר, שעה שהלך משם לביתו של מושל העיר אליק, לתבוע ממנו שיעמיד את הראבין היהודי למשפט בעוון היותו גורם המגיפה בקרב הציבור הנוצרי במקום. מושל העיר אליק בעת ההיא לא נמנה על שונאי ישראל, ולא קיבל את הדברים כי ידו של הראבין היהודי במעל. אולם נוכח זעם ההמונים המוסתים, לא נותרה לו ברירה. הוא שלח לביתו של רבי הירש לייב הזמנה למשפט בגין הפצת מחלה קטלנית...

יהודי אליק נתקפו אימה ופחד כשנודע להם כי הרבי הקדוש עומד לשלם את מחיר הקרבתו ומסירותו למען הקהילה. אמנם הרבי עצמו, לא היה מודאג. הוא שלח להודיע בשמו בכל בתי הכנסת של אליק, כי אין כלל מה לפחד. "גם אם יעמידו אותי למשפט, לשונאני לא תהיה שליטה בנו, ואפילו ציפורנו של ילד קטן אחד לא תינזק" הבטיח הרבי בבטחון מלא, ובכך הרגיע את לבם החרד של כל המודאגים. ברם, המגיפה הוסיפה להשתולל ולהפיל חללים בקרב גויי הסביבה, והשנאה האימה גברה מיום ליום. וכולם המתינו במתח רב למשפט שנקבע עוד לאותו שבוע.

תולעת יעקב שאין כוחה אלא בפה, עמדה בתפילה יומם ולילה. בהגיע יום הדין צעד הרבי, מלווה בשני הגבאים המסורים, ומוקף במעגל שוטרים, לבית המשפט. יהודי העיר התפללו למענו ועקבו בחיל ורעדה אחריו, עד לבנין בית המשפט. מן הבנין הזה תצא הבשורה בתוך כמה שעות, לשבט או לחסד. מושל אליק שימש בעצמו כאב בית הדין. הוא ישב באמצע ומצדדיו שני שופטים נוספים. אפס, כי עם כניסתו של רבי הירש לייב לאולם בית המשפט, כבדו המושל בקימה של דרך-ארץ ועמד על רגליו עד שהתיישב במקומו. מי שהכיר את המושל לא התפלא, עוד מימים קדמונים נודע המושל כאוהב ישראל, ויתירה מכך, הוא היה מעריצו הגדול של הרבי, ולא אחת התבטא אודותיו כי הרבי איש אלוקים קדוש הוא. משמשו של הצדיק נהנו לראות מיהו השופט. אך כשראו את התובע הראשי פחדו באימה. על כסא התובע ישב לא אחר מאשר הכומר הרשע, ופניו מלא שנאה ורציחה...

המושל הורה לתובע לפתוח בדבריו. הכומר קם על רגליו והחל מיד בהאשמה חמורה: הנאשם, כלומר הצדיק היושב לפנינו, אשם בהפצת המגיפה בקרב הציבור הנוצרי באליק. על ידי השלכת מטבעות "קריונען", שלאחריה פסקו היהודים למות, והנוצרים החלו למלא את מקומם. "כיצד עברה המגיפה?" רצה אב בית הדין להבין, "אל תספר לי מעשיות על כישוף המטבעות, איננו נמצאים בין תגרני השוק ולא אקבל הבלים אלו". הכומר החוויר. במילים אלו רוקן המושל את הרוח ממפרשיו. הטלת כישוף היתה הטענה המרכזית שלו. המושל לא נתן לו להתאושש, ומיד הטיח בו שוב, "ובכן, האם לדעתך המטבעות היו נגועות במחוללי המחלה, וכך העבירו את המגיפה?" "אני לא יכול להסביר איך בדיוק עברה המגיפה" - ענה הכומר, הוא הבין שהמושל טמן לו פח כלשהו וניסה לא להיכשל בלשונו, "אני יודע רק דבר אחד. הרבי הזה" - הצביע על רבי הירש לייב שישב שם בפנים שלוות, כאילו כל הדין אינו נוגע אליו, "הסתגר בחדרו עם המטבעות, מאה ושישים במספר, ואחר כך שלח את משרתו לפזר אותם ברחובותינו, ומאותו יום והלאה התהפך המצב. היהודים הבריאו ואצלנו החלו האנשים למות כזבובים. כך הן פני הדברים, ולא השערות ומגדלים פורחים באויר".

"יפה אמרת" ענה המושל-השופט בקור רוח, "ומה דעתך אפוא על הרעיון הבא, בהסתמך על כל העובדות המבוססות שצינת בדברך: כיון שמפיצי המגיפה הן המטבעות ששלח הרבי, צריך להעניש אותו מידה כנגד מידה, יעבור נא הכומר בין הבתים, יאסוף את כל הכתרים, מאה ושישים במספר, ויחזיר אותם אל מקורם, דהיינו יפזר אותם בין רחובות היהודים, משם באו ולשם ישונו". הכומר הביט בו בתדהמה... המושל לא המתין. הוא הקיש בפטישו והכריז חגיגת על פסק הדין: "הכומר חייב לאסוף את כל המטבעות ולפזר אותם בעצמו בין בתי היהודים באליק. פסק הדין חייב להתבצע מיד!" זיעוכ"א.

עמד רבי הירש לייב בחדרו ובקש רחמי שמים על צאן מרעיתו, שלא תאבד שארית יעקב. אולם לחרדתו הרבה חש שבקשתו אינה מתקבלת, וטורפים לו משמים תפילתו בפניו. הקיש בכל עוז על שערי רחמים, ונבהל עד עומק נפשו כשגילה שהשערים נעולים על מסגר ובריה. בשעה קשה זו, החליט הצדיק לבחור להם לשלומי אמוני ישראל, כפרה נאה תחתיהם. בהסתמך על מאמר חז"ל על הפסוק "ואתן אדם תחתך" (ישעיה מ"ג) ודרשו חכמינו ז"ל "אל תקרי אדם אלא אדם". (ברכות דף ס"ב) אותם רשעים הקרויים "אדום", בהם לא נגעה יד המגיפה עד עתה. הגיע הזמן להעביר את המציאה הכשרה לחצרותיהם ולטירתם... מדוע שלא ישאו גם הם בנטל?!

ראשי הקהל של אליק נקראו לבוא לביתו של הצדיק עוד באותו יום, ורבי הירש לייב פנה אליהם בבקשה יוצאת דופן. "אני זקוק למאה ושישים 'קרונן', כדי לערוך פדיון נפש לקהילה היהודית שלנו". 1600 'כתרים', הובאו לביתו של הצדיק בחדרת קודש וציפייה ודאית, שרבי הירש לייב אכן יודע מתוך בקיאותו בחכמת הנסתר, את סודותיו של עריכת סדר פדיון נפש. שעה ארוכה ספון היה רבי הירש לייב בחדרו, ערמות של מטבעות לפניו ושפתיו לוחשות לחשים שונים הידועים רק ליועץ ח"ן. הגבאים שהציצו מבעד לחור המנעול ראו אותו מעביר חופני מטבעות מיד ליד כששפתיו לוחשות, עיניו עצומות ופניו לוהטות.

כשסיים את מלאכתו קרא הצדיק לגבאים. הוא הצביע אל ציבורי המטבעות שהיו ערוכים על השולחן כעמודים נוצצים בגווני הזהב ואמר להם: "קחו את הכתרים אל השכונות הנוצריות ופזרו אותם שם בין בתי המגורים. בעיקר תשתדלו לפזר אותם ליד בתיהם של אלו הידועים לשמצה כשונאי ישראל גדולים שעשו צרות ליהודים". הגבאים יצאו רחופים אל השכונות הנוצריות של אליק וחופניהם מלאים מטבעות זהב. הם החלו מטיילים בין החצרות והבתים והשליכו את המטבעות, אחד פה ושנים שם. הגויים שידעו על המגיפה האוכלת ומכלה כל חלקה טובה בין היהודים ושמחו לאידם לא מעט, הביטו כעת בהשתאות בדמויות המזוקנות שטיילו ברחובותיהם, וזרקו מטבעות מתוך שקיות בד גדולות. הם החליטו כי שכניהם מלומדי הסבל לא עצרו כוח, ומרוב צער ויגון יצאו מדעתם. מפולפלים שביניהם הסבירו שהיהודים המיואשים הגיעו למסקנה, כי מאחר ובין כה וכה כולם עומדים למות, למה להם כסף. בדבר אחד היו הכל תמימי דעים: כסף רב, במטבעות בעלי ערך גבוה, מתגלגל ברחוב, ככלי אין חפץ בו... כהרף עין היו הכל שוחחים אל הארץ, ומלקטים בחשק ובשמחה את הכתרים המופקרים.

עברה אך יממה אחת והמטבעות פעלו את פעולתם. יום ראשון ללא חללים שרר בחלק היהודי של אליק. המגיפה נעצרה. ואילו ברבעים הנוצריים החלו להישמע זעקות שבר, בבתים שבהם חלו בני הבית. יודעי דבר שמו לב לעובדה המוזרה, כי באותם בתים שיושביהם זכו אתמול במטבעות, עלה מספר מקרי המגיפה בזריות לעומת אלו שאיתרע מולם כביכול, וידיהם החלושות לא הצליחו לגרוף כתרים. כעת התברר כי דווקא מזלם היה שפיר, שכן מלקטי המטבעות נאנקו עתה במיטותיהם, כשהם מתעוותים ככאבי תופת. יום נוסף עבר ומקרי מוות ראשונים נרשמו בקרב הנוצרים, ובמיוחד בין שונאי היהודים המובהקים, לעומת הפסקה מוחלטת של מיתתם של יהודי אליק. כעת 'התברר' לגויים כי השלכת המטבעות לא היתה כה טיפשית כפי שחשבו תחילה, נראה, היה כי יחד עם הכתרים נדה גם המחלה למקום אחר. היהודים הטילו כישוף במטבעות ושלחו את מלאך המוות לצדה הנוצרי של אליק. העיר היתה כמרוקחה. כומר העיר. שונא ישראל מאין כמוהו.. כעת כאשר התלחשו האנשים כי הכתרים המכושפים שהובאו מן הרובע היהודי, הפיצו את זרעי החורבן וההרס, והעבירו את המגיפה מן היהודים אל הגויים. שנאתו הנושנה של הכומר התעוררה עתה בכל עוזה, יצא אל הרחוב והקהיל אליו את הציבור. "אתם יודעים מי הביא לכאן את המחלה הנוראה?" שאל בזעם ועיניו ירו גזיים, "המטבעות שהיהודים פיזרו. שמא ידוע לכם מי היו היהודים הללו? אלו משרתיו של הצדיק, ה'ראבין' הידוע". כעת הגיע הזמן לפרסם ברבים את הידיעה - הזדקף הכומר, צחצח את גרונו וצרח בקול נוקב: "נודע לי מפי עדים מהימנים שהראבין התייחד בחדרו עם המטבעות, ומיד אחר כך שלח את משרתו